5 ශ්‍රේණිය පරිසරය

2021-4 ඒකකය

අප අවට සත්තු

Part i

පරිසරයේ ම කොටස් වන සතුන් පරිසරයේ ඇති අභියෝග ජය ගනිමින් සාර්ථක ව තම ජීවිතය පවත්වා ගෙන යන ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීම සිසුන්ට රසවත් අත්දැකීමකි. සත්ත්ව චර්යාව තුළින් මිනිසාට උගත හැකි පාඩම් බොහොමයකි. එමෙන් ම සතුන් අනුගමනය කරන විවිධ චර්යා රටා නිරීක්ෂණයට හා ගවේෂණයට ඉඩ ප්‍රස්තා ලබා දීම මඟින් එම අත්දැකීම දරුවන්ට සම්ප්‍රේෂණය වනු ඇත. ඒ මඟින් සත්ත්ව ලෝකයේ විවිධත්වය පරිසරයේ යහ පැවැත්මට දායක වන අතර ඒවා මිනිසාට ප්‍රයෝජනවත් පරිදි හසුරුවා ගැනීමට අද මිනිසා සමත් වී ඇත.

ඒ අනුව මිනිසා හා සතුන් අතර අන්තර් සබඳතාව හා පරිසරයේ සමතුලිතතාව සඳහා සතුන්ගෙන් ඉටුවන මෙහෙය අවබෝධ කොටගෙන එය අගය කිරීමටත්, සතුන් ආරක්ෂා කර ගැනීමටත් දායක වන සමාජයක් නිර්මාණය කිරීම මෙම තේමාව සැලසුම් කිරීමෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.

සැකසුම - හසිත හෙට්ටිආරච්චි

(Dip. In Sci. N.I.E./O.U.S.L.)

Online Class details – WhatsApp 071 - 9020298

4. තේමාව : අප අවට සත්තු

පරිසරයේ ම කොටස් වන සතුන් පරිසරයේ ඇති අභියෝග ජය ගනිමින් සාර්ථක ව තම ජීවිතය පවත්වා ගෙන යන ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීම සිසුන්ට රසවත් අත්දැකීමකි. සත්ත්ව චර්යාව තුළින් මිනිසාට උගත හැකි පාඩම් බොහොමයකි. එමෙන් ම සතුන් අනුගමනය කරන විවිධ චර්යා රටා නිරීක්ෂණයට හා ගවේෂණයට ඉඩ ප්‍රස්තා ලබා දීම මඟින් එම අත්දැකීම දරුවන්ට සම්ප්‍රේෂණය වනු ඇත. ඒ මඟින් සත්ත්ව ලෝකයේ විවිධත්වය පරිසරයේ යහ පැවැත්මට දායක වන අතර ඒවා මිනිසාට ප්‍රයෝජනවත් පරිදි හසුරුවා ගැනීමට අද මිනිසා සමත් වී ඇත.

ඒ අනුව මිනිසා හා සතුන් අතර අන්තර් සබඳතාව හා පරිසරයේ සමතුලිතතාව සඳහා සතුන්ගෙන් ඉටුවන මෙහෙය අවබෝධ කොටගෙන එය අගය කිරීමටත්, සතුන් ආරක්ෂා කර ගැනීමටත් දායක වන සමාජයක් නිර්මාණය කිරීම මෙම තේමාව සැලසුම් කිරීමෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.

නිපුණතා :

- සතුන් පිළිබඳ මූලික තොරතුරු සුවිශේෂ හැකියා, චර්යා රටා ගවේෂණය කර වාර්තා කරයි.
- සතුන්, ශාක හා මිනිසා සමඟ ඇති අන්තර් සබඳතාවන් හඳුනා ගනියි.
- පරිසරයේ පැවැත්ම සඳහා සතුන්ගේ වැදගත්කම අගය කරමින් එම සතුන් ආරක්ෂා කර ගැනීමට දායක වෙයි.
- විවිධ මාධ්‍ය භාවිතයෙන් සත්ත්ව රූප නිර්මාණය කරයි.
- සත්ත්ව චර්යා පිළිබඳ චලන ගවේෂණවල සහ අනුකරණ ක්‍රියාකාරකම්වල යෙදෙයි.
- සත්ත්ව චර්යා මෙන් ම මිනිසා සහ සතුන් අතර සබඳතාව පිළිබිඹු කරන චලන ඉදිරිපත් කරයි.
- විවිධ සතුන්ගේ චර්යා පිළිබඳ ව කවි ගී නිර්මාණය කරයි.

ඉගෙනුම් පල :

- පරිසරයේ වෙනස්කම් අනුව පැවැත්ම සඳහා වන සතුන්ගේ ලක්ෂණ ගවේෂණය කර තොරතුරු ඉදිරිපත් කරයි.
- සතුන් හා මිනිසා අතර ඇති සම්බන්ධතාව අධ්‍යයනය කර වාර්තා කරයි.
- සත්ත්ව ගහනයේ සමතුලිතතාව රැක ගැනීම සඳහා සතුන්ගේ භෝජන විලාස සැකසී ඇති අයුරු විමර්ශනය කර ඉදිරිපත් කරයි.
- මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් නිසා ශාක හා සත්ත්ව කොට්ඨාසයන්ට සිදුවන හානි පිළිබඳ අවබෝධයෙන් යුතු ව කටයුතු කරයි.
- අහිතකර මිනිස් ක්‍රියාකාරකම්වලින් ජෛව පද්ධතිය ආරක්ෂා කර ගැනීමට තම දායකත්වය ලබා දෙයි.
- ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික හා ආවේණික නොවන සතුන් පිළිබඳ ව විමර්ශනය කරමින් වාර්තා කරයි.
- විවිධ ක්‍රම යොදා ගනිමින් සත්ත්ව ආකෘති සාදයි.
- සත්ත්ව චර්යා විදහා දක්වන අනුකරණාත්මක රංගන හා ගායන සිදු කරයි.
- සත්ත්ව චර්යා ගවේෂණය කරමින් හඳුනා ගත් නිර්මාණාත්මක චාලක ක්‍රියාකාරකම්වල යෙදෙයි.

- ක්ෂීරපායි සතුන් - මොවුහු කිරි දී පැටවුන් පෝෂණය කරති.

....

....

....

- පක්ෂීන් - මොවුන් පියාසර කිරීමට හැඩ ගැසී ඇත. පියාසර කළ නොහැකි පක්ෂීන් ද වේ.

....

....

....

....

....

....

- උරගයින් - මොවුන් ගොඩබිම (භෞමික) පරිසරයට ඉතා හොදින් අනුවර්තනය වී ඇත.

....

....

....

- උභයජීවීන් - මොවුහු ජීවන චක්‍රයේ එක් අවධියක් ජලජ පරිසරයේ ගත කරති.

....

* මත්ස්‍යයෝ - මොවුන් ජලයේ ජීවත් වීමට හොඳින් අනුවර්තනය වී ඇත.

* සතුන්ගේ පැවැත්ම සඳහා ඉවහල් වන ශරීර ලක්ෂණ.

  * පක්ෂීහු - පියෑඹීම සඳහා පිහාටු, පියාපත් තිබීම
  * මත්ස්‍යයෝ - පිහිනීම සඳහා වරල් තිබීම
  * පූසා - ගොදුර සොයා ගැනීමට රවුළු කෙඳි තිබීම
  * හූනා - පෘෂ්ටයකට ඇලී සිටීම සඳහා විශේෂ පාද සහිත වීම
  * කටුස්සා - ආරක්ෂාව පිණිස සමේ වර්ණය වෙනස් කිරීම

* මිනිසාගෙන් සතුන්ටත් සතුන්ගෙන් මිනිසාටත් ලැබෙන ප්‍රයෝජන.

මිනිසා මඟින් සතුන්ට ලැබෙන දේ	සතුන් මඟින් මිනිසාට ලැබෙන දේ
* ආහාර පාන ලබා දීම * ඖෂධ ලබා දීම. * ආරක්‍ෂාව සැපයීම. (අභයභූමි නිර්මාණය මඟින්) * නිවස රැක බලා ගැනීම. ආදරය, කරුණාව ලබාදීම. (බල්ලා, පූසා) * වාසස්ථාන සාදා දීම. * පිරිසිදු කිරීම. * පලතුරු/විශාල ගස් රෝපණය	* ආහාර ලබාදීම. * ආර්ථික වාසි ලබා දීම. * ආරක්ෂාව සැපයීම. * ආරක්ෂක සේවා සඳහා උදවු කිරීම * පරිසරය අලංකාර කිරීම. * මානසික සුවය ලබාදීම. * විනෝදාස්වාදය ලබා දීම. * ඖෂධ ලබාදීම. * පරිසරය පවිත්‍ර කිරීම, කුණු කසළ කා දැමීම. * වගාවන් ආරක්ෂා කිරීමට උදවු වීම. * පොහොර ලබාදීම. * මල් පරාගනයට දායක වීම * බීජ ව්‍යාප්තියට උදවු වීම.

- ශාක භක්ෂක සතුන් - මොවුහු ශාක කොටස් ආහාර ලෙස ගනිති.

....

....

....

- මාංස භක්ෂක සතුන් - මොවුහු මාංස වර්ග ආහාර ලෙස ගනිති.

....

....

....

- සර්ව භක්ෂක සතුන් - මොවුහු ශාක කොටස් මෙන්ම මාංස වර්ග ද ආහාර ලෙස ගනිති.

....

....

....

- මධු භක්ෂක සතුන් - මොවුහු මල් පැණි ආහාර ලෙස ගනිති.

....

....

....

- රුධිර භක්ෂක සතුන් - මොවුහු රුධිරය ආහාර ලෙස ගනිති.

....

....

....

- ශාක සහ සතුන්ට හානි වන මිනිසාගේ ක්‍රියාකාරකම්.
  - * අවිධිමත් ලෙස කෘමි නාශක, රසායන පොහොර වර්ග භාවිතය
  - * මසුන් ඇල්ලීම සඳහා වැරදි ක්‍රම භාවිතය
  - * මිනිසාගේ වෙනත් ක්‍රියාකාරකම්.
  - * ගස් කැපීම./කැලෑ එළි කිරීම.
  - * වැලි ගොඩ දැමීම.
  - * සතුන් දඩයම් කිරීම.
  - * පහත් බිම් ගොඩ කිරීම.
  - * වනාන්තර තුළ අනවසර ඉදි කිරීම්
  - * වනාන්තර ගිනි තැබීම.

සෝමදාස මාමාගේ නිවස තිබුණේ කැලෑවක් අයිනේ. එයා මිදුල අතුගාලා හැමදා ම කැලේ අයිනට කුණු ගොඩගහලා ගිනි තියනවා. ඉඩෝර කාලයක් ආවා. වෙන දා මෙන් ම සෝමදාස මාමා කුණු ගොඩට ගිනි තිබ්බා. වෙනදාට වඩා වේගයෙන් ගිනි ඇවිළුණා. මේ දුමක් නඟින්නේ කොහෙන් දැයි කැලේ සත්තු කලබල වුණා. සතුන් ගින්න තිබෙන දිහාවට දුවගෙන ආවා. ගින්න දැකලා එයාලා ඔක්කොම කලබල වුණා. මුළු කැලේම ගින්න පැතිර ගියා.

- කැලේ ගිනි ගන්න විට සතුන්ගේ හැඟීම් කෙබඳු විය හැකිද යන්න භූමිකා රංගන මගින් ඉදිරිපත් කරන්න.

උදා : හාවා : සෝමදාස මාමේ, කැලේ ගිනි ගත්තා නම් කැලේ මැද ගුහාවේ සිටින මගේ හා පැංචෝ දෙන්නා බේරා ගන්නේ කොහොම ද? එයාලා නැති ව මං ජීවත් වෙලා වැඩක් නැහැනේ.

....

....

....

- ක්‍රියාකාරකම - සත්ව අනුකරණය

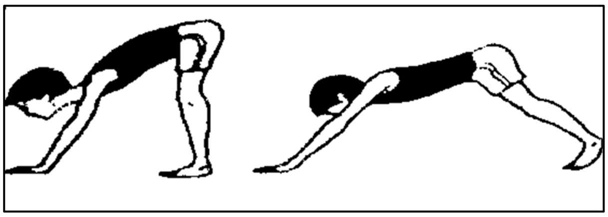

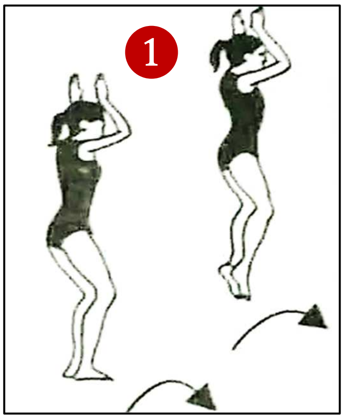

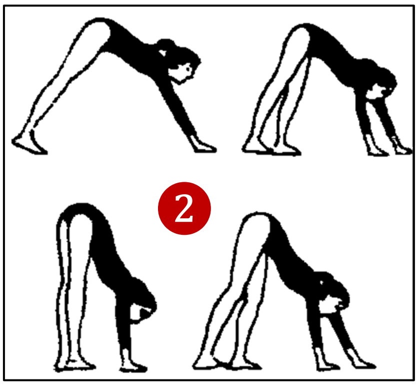

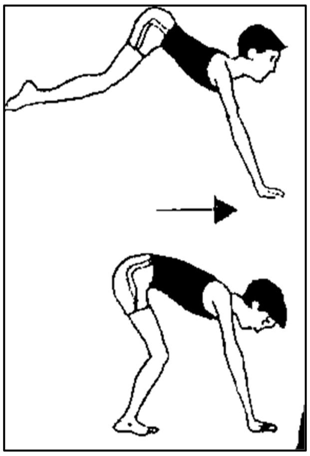

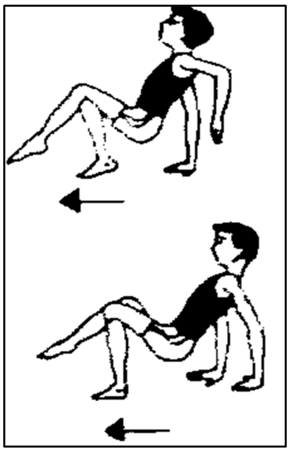

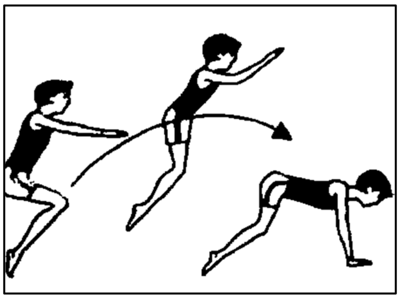

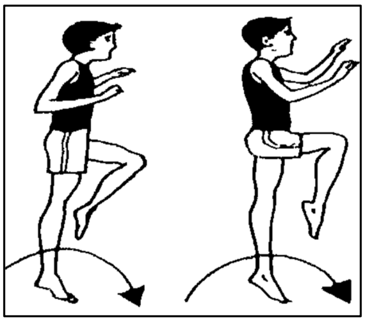

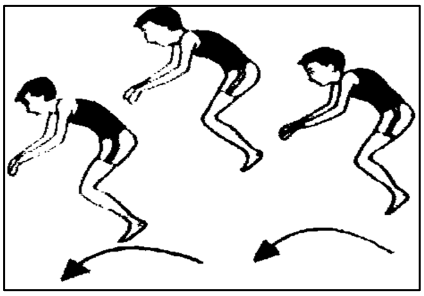

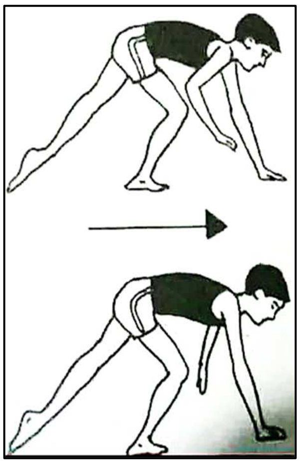

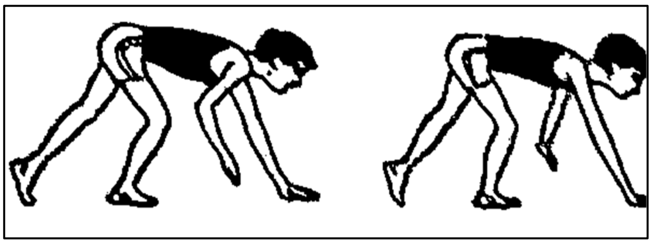

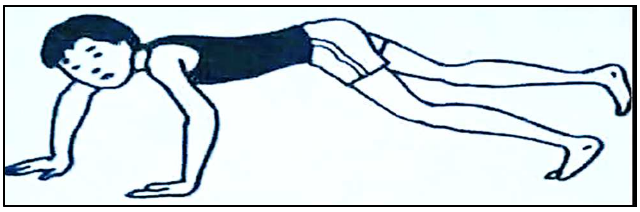

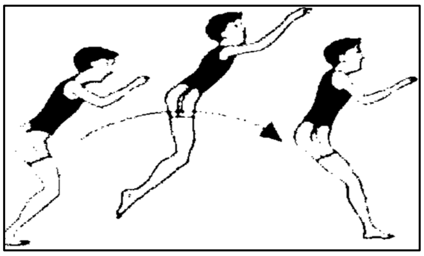

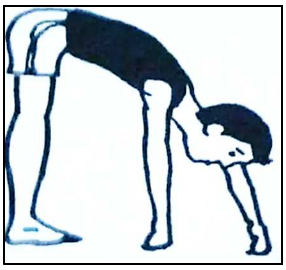

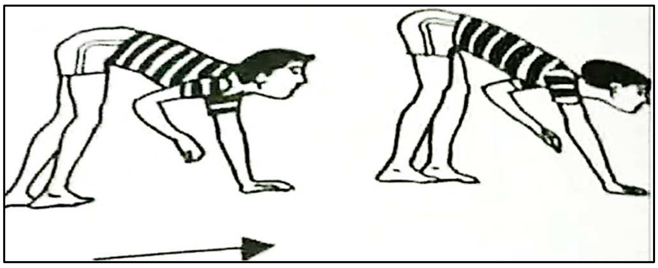

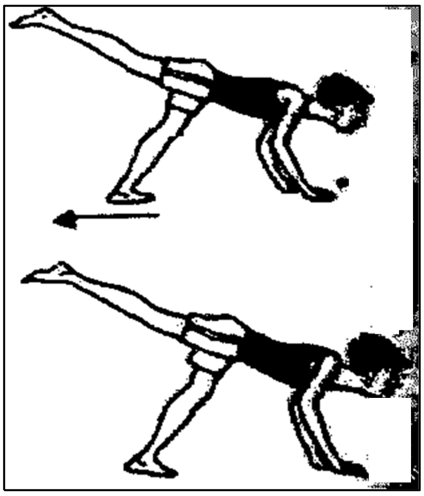

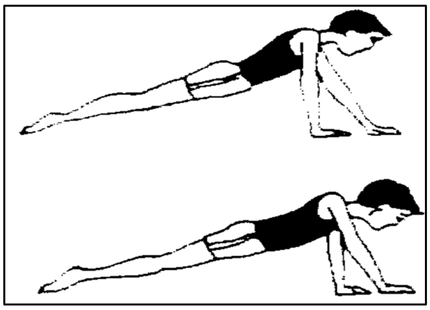

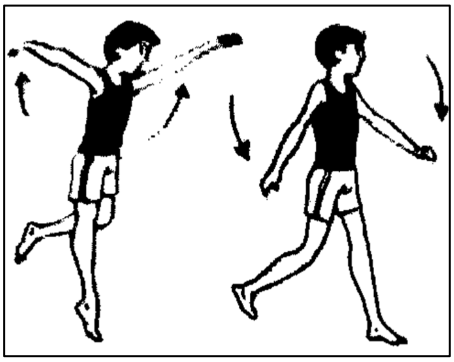

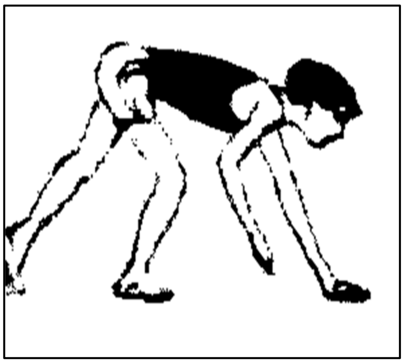

1. හාවා මෙන් පැන පැන යාම
2. දළඹුවා ලෙස ගමන් කිරීම
3. ගෙම්බකු සේ පැන පැන යාම
4. අශ්ව ගමන
5. අලියා සේ ගමන් කිරීම
6. වඳුරකු සේ පැන පැන යාම
7. කකුළුවකු සේ ගමන් කිරීම
8. කුඩැල්ලෙකු සේ ගමන් කිරීම
9. ....

....

10. ....

11. ....

12. ....

13. ....

14. ....

15. ....

16. ....

17. ....

18. ....

19. ....

<u>ක්‍රියාකාරකම සිදු කිරීමේ වැදගත්කම</u>

* ක්‍රියාකාරකම තුළ දී විවිධ ආකාරයේ චලනයන් සිදු කළ බව
* විවිධ සතුන්ගේ ගමන් විලාශ හඳුනා ගත් බව
* ඒ මඟින් නම්‍යතාව සංවර්ධනය වූ බව
* විවිධ චලන පහසුවෙන් කිරීමට හුරු වූ බව
* පේශී ශක්තිය සංවර්ධනය වූ බව
* රිද්මය සංවර්ධනය වන බව
* මේවා එදිනෙදා ක්‍රියාකාරකම් සාර්ථක ව කර ගැනීමට උපකාරී වන බව

- **නිවැරදි පිළිතුර යටින් ඉරක් අඳින්න.**

(01) කාන්තාරයේ ගමනාගමන කටයුතුවලට සහයවන සතෙකි.
1. බූරුවා 2. ඔටුවා 3. අලියා 4. අශ්වයා

(02) ක්ෂීරපායී සතෙකු වන්නේ,
1. හූණා 2. කටුස්සා 3. කබරගොයා 4. මුගටියා

(03) ආහාර නොවිකා ගිලින සතෙකි.
1. ගවයා 2. නරියා 3. බල්ලා 4. පිඹුරා

(04) තියුණු ලෙස සියුම් ශබ්ද ඇසෙන සතෙකි,
1. හාවා 2. කවුඩා 3. ගිරවා 4. වඳුරා

(05) රාත්‍රී කාලයේ ආහාර සොයා යන සතෙකු නොවන්නේ,
1. බකමූණා 2. සලබයා 3. ඇටි කුකුළා 4. උලමා

(06) රතු පැහැති ඇස් ඇති සත්ත්වයා
1. ඇටි කුකුළා 2. මයිනා 3. ගිරවා 4. පරෙවියා

(07) සාමයේ සංකේතය ලෙස සැලකෙන සත්ත්වයා වන්නේ,
1. වලි කුකුළා 2. පැන්ඩා 3. කැන්ගරුවා 4. සුදු පරවියා

(08) වැල්ලේ වළවල් හාරා බිත්තර දමන සත්ත්වයෙකි,
(1) ඉබ්බා (2) තිලාපියා (3) හූනා (4) කැස්බෑවා